

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Jeseník, Průchodní 154

Průchodní 154, 790 01 Jeseník

Identifikátor školy: 600 150 518

Termín konání inspekce: 4. – 7. listopad 2003

Čj.:	m1-1013/03-11082
Signatura:	km1zx117

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vyučovacích předmětech český jazyk, matematika, prvouka a přírodověda na 1. stupni, český jazyk, dějepis, fyzika, matematika, občanská výchova, přírodopis a zeměpis na 2. stupni základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a personálních podmínek výchovně- -vzdělávací práce školní družiny a školního klubu (dále ŠD/ŠK) ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vyučovacích předmětech český jazyk, matematika, prvouka a přírodověda na 1. stupni, český jazyk, dějepis, fyzika, matematika, občanská výchova, přírodopis a zeměpis na 2. stupni základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce ŠD/ŠK ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve vyučovacích předmětech český jazyk, matematika, prvouka a přírodověda na 1. stupni, český jazyk, dějepis, fyzika, matematika, občanská výchova, přírodopis a zeměpis na 2. stupni základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ organizace a průběhu činností ŠD ve školním roce 2003/2004

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Město Jeseník (Masarykovo náměstí 1/167, 790 27 Jeseník). Základní škola (ZŠ) s kapacitou 750 žáků byla zřízena jako příspěvková organizace a má celkem 21 třídu 1. - 9. ročníku s průměrným počtem 23,4 žáka na jednu třídu a s celkovým počtem 491 žák. Ze šestnácti okolních obcí dojíždí 14 % žáků. Kapacita školy je využita na 65,5 %. Škola sdružuje mateřskou školu s kapacitou 90 dětí, školní družinu s kapacitou 150 žáků, školní klub s kapacitou 100 žáků, školní jídelnu mateřské školy s kapacitou 90 jídel a školní jídelnu ZŠ s kapacitou 500 jídel. Škola má odloučené pracoviště na ulici Dittersdorfova 1218, kde je umístěna mateřská škola, školní jídelna mateřské školy a dvě oddělení ŠD. Stravování pro děti a pracovníky mateřské školy zajišťuje škola samostatně, pro žáky a zaměstnance základní školy odebírá obědy ze Základní školy Jeseník, Nábřeží 413.

Ve školním roce 2003/2004 se vyučuje ve všech ročnících podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, ve 3., 4., 6. a 7. ročníku jsou zřízeny čtyři specializované třídy pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování.

Rozsáhlý komplex školních budov sestávající z prostor bývalého kláštera a novějších přístaveb prochází od roku 1996 rozsáhlou rekonstrukcí. Po dokončení úprav se podstatně zlepšila situace v oblasti odborných učeben, zejména pro přírodovědné a společenskovední předměty. V areálu školy je umístěna stanice mladých přírodovědců. Koexistence obou subjektů je oboustranně přínosná.

Rada školy je ustavena.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ

ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Z hlediska dodržení podmínek odborné a pedagogické způsobilosti učitelů stanovených právním předpisem je ve školním roce 2003/2004 příznivější personální zajištění výuky v 1. - 5. ročníku. Vzdělávání a výchovu žáků ve všech sledovaných předmětech zajišťují 33 vyučující. Z uvedeného počtu nesplňují tři učitelé podmínku odborné způsobilosti, dva učitelé podmínku pedagogické způsobilosti a tři vyučující podmínky odborné i pedagogické způsobilosti pro výuku na daném stupni základní školy. Tato skutečnost se ve sledované výuce projevila negativně jen výjimečně, a to především v oblasti používaných metod a forem práce a správné organizace vyučovací jednotky. Vedení školy využilo odbornost jednotlivých pedagogických pracovníků efektivně. Ředitel školy ustanovil tři výchovné poradkyně, pouze jedna z nich absolvovala kvalifikační studium potřebné pro výkon této funkce.

Organizační struktura školy je zpracována v organizačním řádu, který deleguje pravomoci vedoucím pracovníkům jednotlivých úseků a umožňuje účinné řízení subjektu. V rámci organizačního systému základní školy využívá ředitel metodické útvary a pedagogickou radu jako své poradní orgány, jejichž prostřednictvím se daří aktivizovat učitelský sbor a získávat jej pro týmovou práci. Pedagogická rada, metodické sdružení na 1. stupni a předmětové komise na 2. stupni vytvářejí prostor ke konfrontaci názorů a k podněcování aktivity a iniciativy učitelů, napomáhají vedení školy k efektivnímu řízení a podílí se na zkvalitňování výchovně-vzdělávací činnosti. Systém poskytování odborné i metodické pomoci začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je funkční, využívá profesionality zkušených pracovníků. Mezi součástmi školy, pracovníky školy i směrem k žákům a rodičům je účelně zaveden spolehlivý přenos informací.

Na usměrňování činnosti pedagogických pracovníků a posuzování úrovně i výsledků vzdělávání a výchovy žáků je zaměřena vnitřní kontrola a hospitační činnost ředitele školy a jeho zástupkyň. Kontrolní systém zahrnuje i ostatní oblasti činnosti organizace, jeho funkčnost je založena na důsledném a průkazném vyhodnocování plnění stanovených úkolů. Výsledky kontrol jsou řešeny operativně s příslušnými pracovníky, v zobecněné podobě jsou předmětem jednání pedagogické rady i pracovních porad. Efekt přijatých opatření je následně vyhodnocován. Ředitel školy má stanovena jasná kritéria pro hodnocení práce pedagogických pracovníků a jejich odměňování.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků reaguje na aktuální a prioritní potřeby školy a směřuje k optimalizaci personálních podmínek pro vzdělávání a výchovu žáků.

Personální podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost ŠD/ŠK jsou optimální, všechny vychovatelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Úzce spolupracují s učiteli školy při řešení vzdělávacích i výchovných problémů žáků. Jejich osobní zaměření a vztah k práci výrazně ovlivňují vysokou kvalitu výchovně-vzdělávací činnosti ŠD/ŠK. Vedoucí vychovatelka je určena, účastní se jednání pedagogické rady, získané informace předává ostatním na pravidelných poradách.

Vzhledem k uvedeným zjištěním jsou personální podmínky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech velmi dobré, ve školní družině/školním klubu vynikající.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Prostorové podmínky školy umožňují realizaci vzdělávání a výchovy sledovaných předmětů ve stanoveném rozsahu. Výchovně-vzdělávací proces probíhá především v prostorných,

psychohygienickým požadavkům odpovídajících učebnách. Podnětnost a estetika učeben tříd na 1. stupni jsou na velmi dobré úrovni, učebny tříd na 2. stupni jsou z toho hlediska převážně průměrné. Situace školy v oblasti odborných učeben nebyla v době konání inspekce příznivá. Chyběly zejména učebny pro výuku přírodovědných a společenských věd. Na vyhovující úrovni jsou dvě jazykové učebny, kvalitně jsou vybaveny učebny výpočetní techniky, výtvarné výchovy a cvičná kuchyňka. Ve školní knihovně chybějí zejména odborné publikace pro učitele a knihy encyklopedického charakteru. Žákům byly vydány schválené učebnice, žákům se speciálními vzdělávacími potřebami učebnice a základní školní potřeby. Průměrná vybavenost školy sbírkami učebních pomůcek pro jednotlivé předměty a didaktickou technikou umožňuje realizaci vzdělávacího programu.

Vedení školy i metodické orgány se zabývají problematikou využívání materiálních zdrojů. Ve spolupráci se zřizovatelem dochází plánovitě k postupnému zlepšování materiálně-technických podmínek pro vzdělávání a výchovu.

Širší veřejnost má možnost využívat materiálně-technické zázemí školy, například tělocvičnu, některé učebny a také prostory patřící stanici mladých přírodovědců.

Herny ve ŠD/ŠK jsou vybaveny starším udržovaným nábytkem, který částečně neodpovídá individuálním rozdílům v žakovském věku. Na estetické výzdobě prostor se spolupodílejí žáci. Podle potřeby jsou využívány i školní tělocvična, hřiště, zahrada, kuchyňka, školní sál i přilehlý venkovní areál. Družina je dostatečně vybavena učebními pomůckami, konstrukčními stavebnicemi, společenskými a stolními hrami. K doplňování jejich fondu jsou využívány také finanční prostředky získané dobrovolným příspěvkem od rodičů žáků.

Materiálně-technické podmínky výchovně-vzdělávací činnosti školy jsou dobré, školní družiny a školního klubu velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Vzdělávání a výchova žáků 1. – 9. ročníku jsou organizovány jednotně podle platných učebních dokumentů. Individuální vzdělávací programy (IPV) pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování jsou účelně zpracovány.

Vzdělávání a výchova žáků 1. – 9. ročníku jsou realizovány podle schváleného vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Individuální vzdělávací programy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zpracovány v souladu s metodickým pokynem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování čj. 13 711/2001-24.

Učební plán školy je dodržen. Navýšení týdenní hodinové dotace v 8. a 9. ročníku o jednu hodinu bylo provedeno v souladu s metodickým pokynem ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Výuka sledovaných předmětů je realizována podle platných učebních osnov zvoleného vzdělávacího programu.

Kontrolovaná povinná dokumentace základní školy je vedena ve stanoveném rozsahu, probrané učivo sledovaných předmětů bylo zapisováno až na ojedinělé výjimky přesně a výstižně.

Učební plán vzdělávacího programu Základní škola je ve sledovaných předmětech dodržen a vhodně upraven na podmínky školy. Výuka probíhá v souladu s učebními osnovami

vzdělávacího programu. Kontrolovaná povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Kontrolní činnost v oblasti naplňování učebních osnov je prováděna koordinovaně jednotlivými vedoucími pracovníky v rozsahu jejich kompetencí.

Kontrola naplňování učebních osnov ve sledovaných vyučovacích předmětech je účinná.

Organizace a řízení výchovně-vzdělávacího procesu probíhá v souladu s platným právním předpisem. Při tvorbě rozvrhu hodin vedení školy respektovalo psychohygienické a didaktické zásady. Řád školy obsahuje všechna doporučená ustanovení, byl projednán s pracovníky školy a schválen pedagogickou radou. Řády odborných učeben jsou vhodně zpracovány. Zavedený informační systém školy vůči rodičům plní svoji funkci, rodiče získávají průběžně potřebné informace o vzdělávání a výchově svého dítěte. V žákovských knížkách žáků tříd 2. stupně školy byla zjištěna nevhodně formulovaná sdělení učitelů o chování žáků v průběhu výuky.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je ve specifických podmínkách základní školy účelná.

Na škole byly ustanoveny tři výchovné poradkyně, obě zástupkyně ředitele školy a učitelka zabývající se volbou povolání. Požadované vzdělání splňuje pouze výchovná poradkyně pro 2. stupeň školy, která celou oblast odborně zaštiťuje, její kolegyně pro 1. stupeň má dlouholeté zkušenosti z práce v pedagogicko-psychologické poradně (PPP).

Činnost vychází z podrobně zpracovaných pracovních náplní a zahrnuje správu databáze žáků s výukovými a výchovnými problémy, konzultace IVP s vyučujícími, zajišťování podkladů pro vyšetření PPP a speciálně pedagogického centra, oblast informační i kontrolní. Velmi dobře je řešena problematika profesní orientace žáků. Všechny výchovné poradkyně mají stanoveny pevné konzultační dny a hodiny, žáci i jejich rodiče je mohou kontaktovat po předchozí domluvě mimo stanovenou dobu.

Prevence sociálně-patologických jevů (SPJ) je založena především na široké nabídce zájmových útvarů (v rámci celé školy i ŠD/ŠK) a nepovinných předmětů. Vedení školy se zabývá relevantními náměty žáků získanými ze schránky důvěry a na jejich základě přijímá náležitá opatření. Výchovné poradkyně spolupracují zejména s učiteli občanské výchovy a rodinné výchovy, dětským domovem, pediatri, městskou protidrogovou koordinátorkou i poradcem pro národnostní menšiny. Přednáškám, praktickým cvičením a testům z oblasti prevence SPJ je v rámci turisticko-branných a sportovních kurzů organizovaných pro žáky 2. stupně věnován vždy jeden den. Prevence SPJ je prováděna cílevědomě, zjištěné problémy škola operativně řeší, v případě zjištění negativních vlivů na žáky přijímá účinná opatření.

Výchovné poradenství přispívá ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, prvouka a přírodověda na 1. stupni školy

Hospitace byly provedeny ve třídách všech ročníků 1. stupně školy. Sledovaná výuka byla vedena zkušenými učitelkami splňujícími podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což mělo pozitivní dopad na její výslednou kvalitu.

Žáci používají schválené učebnice a učební texty, některé však obsahově zcela nekorespondují s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Pestrosti vyučovacích procesů přispělo efektivní využití školních didaktických pomůcek i audiovizuální techniky umístěné ve všech učebnách, také vlastní encyklopedické literatury učitelek a pomůcek zhotovených svépomocí. Koberce ve většině učeben byly účelně využívány ve výuce i pro relaxaci žáků.

Struktura vyučovacích hodin korespondovala se stanovenými vzdělávacími cíli, které byly voleny v návaznosti na probíranou učební látku. Obsah i rozsah učiva odpovídaly věku a schopnostem žáků. Frekvence střídání přímého vedení a samostatné práce žáků odpovídala jejich věku i charakteru učiva. Použité metody a formy práce směřovaly k rozvíjení aktivity a tvořivosti. Vhodným členěním hodin a zařazováním relaxačních technik byly respektovány psychohygienické potřeby žáků. Učitelky důsledně dbaly na správné sezení při čtení a psaní.

K účinné vnitřní motivaci žáků přispěly vhodně zvolené reprodukované hudební nahrávky, literární texty, výukové videokazety, obrazové materiály, encyklopedická literatura, různé hry a soutěže orientující pozornost žáků zejména na správnost řešení, kladné vztahy a postoje. Důsledně byl uplatňován princip zpětné vazby, zadávaná práce byla individuálně i společně vyhodnocována. Výchova žáků k umění vyjádřit vlastní názor spolu s rozvíjením schopnosti naslouchat ostatním se projevila především při skupinové práci a řešení problémových úkolů. Ve využívaném pozitivním hodnocení práce žáků převažovaly pochvala a povzbuzení.

K vysoké kvalitě výuky českého jazyka přispěly dodržované metodické postupy v přípravě na čtení a psaní, v upevňování probraného a vyvozování nového jazykového učiva a slohového výcviku, uplatňované metody k upevňování příslušných čtenářských dovedností a k rozvoji souvislého mluvního projevu žáků a naopak výstižného stručného vyjádření. Přirozená provázanost složek předmětu českého jazyka a učební látky s praktickým využitím podporovaly zájem i soustředění žáků a zvyšovaly efektivitu sledované výuky.

Vyučování v matematice zefektivnilo užití metod analýzy a syntézy, procvičování probraného učiva prostřednictvím prvků činnostního učení a zařazování skupinové práce. Ke kladům sledované výuky patřilo opakování učební látky s využitím básní, písní a pohádek, výrazný aktivizující účinek mělo zařazování práce v tematických koutech spojené s nácvikem schopnosti spolupracovat ve skupině. Dílčí metodické nedostatky byly zjištěny v algoritmu řešení slovních úloh, nejednotném používání matematické terminologie a symboliky a nediferencování učebních úloh z hlediska jejich náročnosti.

V předmětech prvouka a přírodověda převažovalo prožitkové, názorné a smyslové učení. Střídání zvolených metod třídění, srovnávání a zobecňování vedlo žáky k plnému soustředění a aktivní účasti při získávání nových poznatků a podílu na plnění zadaných úkolů. S oporou o dřívější poznatky se žáci spolupodíleli na vyvozování nového učiva, pracovali s chybou, řešili problémové úkoly, v konstruktivní diskusi s učitelkami řešili aktuální témata související s praktickým životem. Učivo bylo prezentováno bezchybně, poutavě a v širších souvislostech.

Namátkově kontrolované žákovské písemnosti všech kontrolovaných předmětů byly pečlivě opraveny. Zejména sešity z českého jazyka a přírodopisu obsahovaly stručné, výstižné a přehledné zápisy učiva.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce i v prvouce a přírodovědě měly vynikající, v matematice velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce na 2. stupni školy

Personální podmínky pro výuku předmětu jsou velmi příznivé. Úplná odborná a pedagogická způsobilost všech tří vyučujících a jejich zodpovědný přístup k výuce přispěly ke kvalitě vzdělávání z hlediska odborné správnosti.

Řazení jednotlivých celků v tematických plánech učiva koresponduje s učebními osnovami a zajišťuje jeho kontinuitu mezi jednotlivými ročníky.

Výuka probíhá v kmenových učebnách. Používané učební pomůcky v některých sledovaných vyučovacích hodinách zefektivnily výuku. Využití učebnic a pracovních sešitů ve vyučování bylo účelné.

Vyučující uplatňovali převážně frontální způsob výuky se střídáním činností. Při vyučování bylo méně dbáno na názornost, většinou byl ponechán vhodný prostor na procvičování učiva a menší prostor pro samostatné a aktivní učení. Některé vyučovací hodiny postrádaly závěrečné shrnutí a důkladnější kontrolu pochopení učiva. V malé míře byly využívány motivační postupy výuky, jen v části hodin byla zaznamenána přiměřená aktualizace učiva a vhodné uplatnění mezipředmětových vztahů.

Probírané učivo bylo podáváno převážně srozumitelně a věcně správně. Žáci nebyli vedeni ke spolupráci při kontrole správnosti výsledků a k sebehodnocení. Činnosti byly řízeny srozumitelnými pokyny, sled a výběr informací byly přiměřené náročnosti učiva. Prostor pro žákovské názory byl vytvořen, nové učivo bylo vyvozováno společně s vyučujícím. Rozvoji řečových dovedností žáků byla věnována patřičná pozornost.

Vyučující se vyznačovali většinou dobrými verbálními dovednostmi a pozitivním přístupem k žákům, ve třídách převažovalo pracovní a přátelské klima, žáci nebyli vystavováni stresovým situacím. V průběhu výuky všichni vyučující respektovali hlediska psychohygieny.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk byly na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve společenskovědných předmětech

Plánování učiva obou předmětů koresponduje s učebními osnovami. Sledované hodiny dějepisu byly vyučovány učiteli s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí, hodiny občanské výchovy jedním učitelem s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí a čtyřmi učiteli bez odpovídající způsobilosti. Chybějící kvalifikace zpravidla neovlivnila kvalitu výuky. Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla ve většině případů kvalitní a promyšlená, odpovídala specifickým výukovým cílům, vyučovací hodiny byly zpravidla velmi dobře obsahově a organizačně připraveny.

Sledovaná výuka probíhala v kmenových učebnách, vyučující k větší názornosti probíraného učiva používali nástěnné mapy, diaprojektor, zpětný projektor a nakopírovaný materiál.

Téměř všechny sledované hodiny měly pevnou a promyšlenou stavbu a vyznačovaly se vysoce odborným výkladem vhodně prokládaným problémovými otázkami. Formy práce, vyučovací metody a pracovní postupy vycházely z orientace na podstatné učivo. Cíle, se kterými byli žáci na začátku hodin seznámeni, byly v průběhu vyučování postupně plněny. Žáci se do výuky aktivně zapojovali, pracovali s učebnicemi a různými pomůckami, využívali mezipředmětové vztahy a tím dávali nové učivo do širších souvislostí. Náplň hodin občanské výchovy byla operativně aktualizována. Pouze v jedné hodině dějepisu se nepodařilo skloubit vyučovací metody s cíli hodiny. Žáci byli průběžně motivováni, k jejich hodnocení využívali učitelé různé formy, převažovalo průběžné a motivující slovní hodnocení. Shrnutí učiva nebylo prováděno ve všech hodinách, ve zbývajících se na něm podíleli žáci.

Verbální i neverbální komunikace učitelů a věcná a odborná správnost výuky byly na velmi dobré úrovni. Ve všech sledovaných hodinách byl vytvářen dostatečný prostor pro komunikaci žáků a uplatnění jejich aktivit.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech dějepis a občanská výchova měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu fyzika

Personální zajištění výuky předmětu fyzika není příznivé, mimo tři plně kvalifikované učitele předmět vyučuje také učitel bez pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost měla negativní vliv

na kvalitu části sledované výuky, nedostatky se projeví především v organizaci vyučovací jednotky a správném uplatňování didaktických zásad.

V tematických plánech je začleněné učivo koordinováno mezi jednotlivými ročníky v souladu s obsahem učebních osnov.

Vzhledem k probíhající výstavbě nové odborné učebny fyziky byly učební pomůcky dosud uskladněny v provizorních prostorách a jejich využití ve výuce bylo ojedinelé. Celkové vybavení předmětu učebními pomůckami je na velmi dobré úrovni. Škola poskytla žákům vhodné učebnice.

Učivo bylo interpretováno věcně i odborně správně. Viditelná byla snaha ponechávat žákům prostor pro prezentaci vlastních názorů a zkušeností. Vhodná vstupní a náležitá průběžná motivace byly prováděny pouze v části sledované výuky, kde byla zařazena i vhodná aktualizace učiva a uplatněny mezipředmětové vztahy. Nové poznatky zpravidla nebyly se žáky společně vyvozovány, činnostně zaměřeny byly jen některé vyučovací hodiny, ve kterých se také účelně rozvíjela patřičná kooperace mezi žáky. Tato výuka se vyznačovala i velmi dobrou názorností. Důsledné uplatňování zpětné vazby o pochopení nového učiva žáky bylo zaznamenáno jen u některých vyučujících, kteří tak vhodně využívali motivační funkci hodnocení výkonů žáků. V části vyučovacích hodin docházelo k jejich chybné organizaci, použití málo efektivních metod a forem práce, diktování příliš dlouhých zápisů do sešitů. Důraz na rozvoj vyjadřovacích dovedností žáků byl zaznamenán jen výjimečně. Psychohygienu výuky měla průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu fyzika byly na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika na 2. stupni školy

Výuka matematiky je na 2. stupni školy zajištěna čtyřmi vyučujícími s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Učitelé přistupovali k výuce zodpovědně, jejich praktické zkušenosti většinou přispěly ke kvalitě vzdělávání především z hlediska didaktiky a metodiky sledovaného vyučovacího procesu. Jen v menší části sledované výuky byly zaznamenány drobné nedostatky v organizaci vyučovací jednotky a motivaci žáků.

Rozvržení učební látky a řazení jednotlivých celků v tematických plánech učiva respektují náročnost učiva a garantují jeho kontinuitu mezi ročníky. Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla zpravidla kvalitní a promyšlená, odpovídala specifickým výukovým cílům

Předmět je vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu zabezpečen potřebnými učebními pomůckami na průměrné úrovni, jejich použití v některých sledovaných vyučovacích hodinách zefektivnilo výuku. Žákům byly školou poskytnuty vhodné učebnice, ve vyučování byly účelně využívány.

Náležitá vstupní motivace byla prováděna ve většině vyučovacích hodin, záměrná průběžná motivace byla zařazena jen v části sledované výuky, kdy vyučující prováděli vhodnou aktualizaci učiva využitím životních situací. Převažovala frontální výuka, při níž se přímá práce učitele s celou třídou vhodně střídala se samostatnými činnostmi žáků. Kooperace mezi žáky byla podporována jen ojedinelé. Učitelé ponechávali dostatek prostoru pro žakovské názory, tolerovali odlišné způsoby řešení úloh a vyžadovali zdůvodnění postupů a tvrzení žáků. Mezi významná pozitiva patřily společné vyvozování nových poznatků, téměř ve všech případech přiměřené pracovní tempo, práce s chybou, diferencované zadávání úkolů podle výkonnosti žáků a efektivní zpětná vazba. V části výuky byl vhodně uplatněn individuální přístup. Hlediska psychohygieny v průběhu výuky byla zpravidla respektována všemi vyučujícími. Výkony žáků učitelé průběžně sledovali, korigovali postupy, pozitivním hodnocením i dílčích úspěchů je povzbuzovali a motivovali k dalším činnostem. Přímá klasifikace v průběhu výuky byla

zaznamenána jen v některých případech. Rozvoji řečových dovedností žáků nebyla věnována náležitá pozornost. Některé vyučovací hodiny postrádaly závěrečné shrnutí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika na 2. stupni školy měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech přírodopis a zeměpis

Výuka byla sledována v šesti vyučovacích hodinách přírodopisu a ve čtyřech hodinách zeměpisu. Personální podmínky pro výuku předmětů nejsou příznivé. Z celkového počtu pěti učitelů jen dva splňují stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost neměla negativní vliv na kvalitu výuky.

V 8. a 9. ročníku je přínosem pro výuku přírodopisu zařazení volitelného předmětu člověk a příroda. Jeho náplň správně zdůrazňuje praktickou stránku výuky při aplikaci poznatků z přírodopisu a dalších předmětů.

Všichni učitelé přistupovali k výuce zodpovědně, řádně metodicky i materiálně připraveni. Vyučovali většinou bez věcných a odborných nedostatků, nepřesnosti se vyskytovaly zejména ve způsobu kladení otázek žákům. Učivo vymezené cíli vyučovacích hodin bylo probíráno v logických souvislostech, navazovalo na učivo již dříve osvojené.

V průběhu výuky převažoval promyšlený frontální způsob práce doplněný samostatnými aktivními činnostmi žáků. Vyšší efektivita výuky bylo dosahováno občasným zařazováním skupinové práce, při níž byli žáci výrazněji motivováni a komunikovali na velmi dobré úrovni s vyučujícími i mezi sebou navzájem. Učitelé vytvářeli dostatečný prostor pro vyjadřování jejich názorů, nepřesnosti taktně usměrňovali, v případě potřeby uplatňovali k žákům individuální přístup. Psychohygienické zásady byly většinou respektovány. Některé hodiny postrádaly relaxaci žáků, závěrečné utvrzování učiva a vyhodnocení splnění výukového cíle.

Názornost výuky byla zajištěna vhodným využíváním učebnic, učebních textů a zeměpisných atlasů, učebních pomůcek, sporadicky prostředků audiovizuální techniky.

Způsob ověřování vědomostí žáků byl zaměřen zejména na orientační povzbudivé hodnocení žákovských výkonů. Klasifikační zkoušení bylo ojedinělé.

Laboratorní práce z přírodopisu jsou plánovány a realizovány v časové návaznosti na probírané učivo. Učitelé věnují náležitou pozornost zpracovaným protokolům, vedou žáky k důslednosti a přesnosti v práci. Přínosem jsou seminární práce z přírodopisu v 8. ročníku, účast žáků ve školních kolech biologické a zeměpisné olympiády i úspěšné umístění v okresních kolech obou soutěží. Žáci dosahují dobrých výsledků v přírodovědné korespondenční soutěži pořádané ve spolupráci se stanicí mladých přírodovědců. Teoretické vědomosti si ověřují na turisticko-branných kurzech, vycházkách a exkurzích.

Vzdělávání a výchova ve vyučovacích předmětech přírodopis a zeměpis měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

K zjišťování výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech škola používá především vlastní vstupní a závěrečné prověrky s provedenou podrobnou analýzou dosažených výsledků. Využívá také standardizované komerční testy, zkušebně v 5. ročníku i testy pro přijímací zkoušky na nižší gymnázia. K porovnání úrovně znalostí a dovedností žáků slouží školní kola soutěží vztahujících se ke sledovaným vyučovacím předmětům a umístění žáků v okresních soutěžích.

Uvedené nástroje slouží jednak k ověřování úrovně znalostí žáků, míry jejich logického myšlení a schopnosti uplatňování jevových souvislostí, jednak jako dílčí ukazatel kvality výuky učitelů. Výsledky analýzy vzdělávání a výchovy jsou projednávány pedagogickou radou, v případě potřeby operativně s jednotlivými vyučujícími. K nápravě negativních zjištění jsou přijímána účinná opatření.

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech měly velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY

Školní družina a školní klub

Součástmi školy jsou čtyři oddělení školní družiny a jedno oddělení školního klubu. Ke dni inspekce bylo do ŠD zařazeno 100 pravidelně a 21 nepravidelně docházející žák, do ŠK bylo zařazeno 90 žáků. Zajišťován je ranní i odpolední provoz, prázdninový provoz v součinnosti s ostatními školami města dle zájmu žáků a jejich rodičů.

Realizace výchovně-vzdělávací práce

Výchovně-vzdělávací práce vychází z konkrétních podmínek ŠD/ŠK a navazuje na zvolený vzdělávací program školy. Při ŠD pracují čtyři a při ŠK šest zájmových kroužků.

Na veřejnosti se ŠD/ŠK prezentuje v rámci celoškolských aktivit, účastní se nejrozličnějších okrskových a krajských sportovních a výtvarných soutěží.

Výchovně-vzdělávací práce školní družiny/školního klubu navazuje na vzdělávací program školy.

Kontrolou předložené povinné dokumentace bylo zjištěno její vedení v předepsaném rozsahu.

Povinná dokumentace školní družiny/školního klubu je vedena průkazně.

Kontrola výchovně-vzdělávací činnosti ŠD/ŠK je prováděna vedením školy, vedoucí vychovatelka pravidelně kontroluje vedení povinné dokumentace a plnění týdenních plánů.

Systém kontroly činnosti školní družiny a školního klubu je účinný.

Počet přihlášených a zapsaných žáků nepřesahuje limit stanovený právním předpisem. Kontrolou pedagogické dokumentace bylo zjištěno, že pobyt pravidelně a nepravidelně docházejících žáků se časově nepřekrývá. Provoz ŠD je časově vhodně rozvržen. Vnitřní řády ŠD/ŠK jsou funkční, vytvářejí dostatečný rámec pro jejich činnost.

Stanovený režim dne je vyvážený, zásady bezpečnosti a psychohygieny včetně pitného režimu jsou respektovány. Pobyt venku je do zařazován v dostatečné míře.

Celoroční plán je konkretizován do týdenních plánů, vhodné zastoupení mají odpočinkové, zájmové i rekreační činnosti včetně přípravy na vyučování.

Organizace výchovně-vzdělávací práce odpovídá specifickým cílům pedagogiky volného času.

Organizace a průběh činností ve školní družině

Hospitace proběhly ve všech odděleních školní družiny. Zvolené metody a formy práce byly v souladu s požadavky na specifickou pedagogiku volného času, spontánním aktivitám žáků byl ponechán dostatek času a prostoru.

Sledované činnosti byly dostatečně atraktivní a přiměřené věku žáků, podporovaly rozvoj jejich fantazie, tvořivosti, smyslového vnímání a samostatného verbálního projevu. Zvolené postupy v rámci odpočinkové činnosti odpovídaly individuálním potřebám a stupni únavy žáků. Promyšlená organizace zájmových činností umožnila žákům aktivní spoluúčast a seberealizaci. Příprava na vyučování byla vhodně zaměřena na upevňování návyků, rozšiřování získaných dovedností a jejich aplikaci v praxi.

Častým zařazováním diskusní metody spojené s využitím životních zkušeností žáků bylo vytvořeno pozitivní komunikační prostředí. Motivace ke všem sledovaným činnostem byla dostatečně aktivizující, bylo využíváno pozitivní hodnocení práce žáků.

Činnost školní družiny měla vynikající úroveň.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

V rámci inspekční činnosti byla provedena i tematicky zaměřená inspekce „Výchova a vzdělávání k lidským právům a toleranci“. Výsledky budou zpracovány v celostátním měřítku a zveřejněny v souhrnné zprávě.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení Základní školy Jeseník, Průchodní 154 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod čj. 32 301/02-21 dne 7. ledna 2003 odpovídá údajům uvedeným ve Zřizovací listině Základní školy Jeseník, Průchodní 154 vydané městem Jeseník a schválené Zastupitelstvem města Jeseník dne 12. prosince 2000 s účinností od 1. ledna 2001 a údajům v dodatku č. 1 ke zřizovací listině příspěvkové organizace Základní škole Jeseník, Průchodní 154 vydané 12. prosince 2000 vydaném na základě rozhodnutí Zastupitelstva města Jeseník čj. IV/1 bod 2. ze dne 10. září 2002 a nabytím účinnosti 1. ledna 2003 ze dne 24. října 2002.

- **Výuka žáků ve specializovaných třídách**

Ve školním roce 2003/2004 byly v základní škole zřízeny v souladu s právním předpisem čtyři specializované třídy pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení nebo chování s celkovým počtem 37 žáků. Další 6 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bylo integrováno do šesti tříd základní školy dle příslušné směrnice MŠMT. Rozhodnutí o jejich zařazení obsahují všechny náležitosti.

Hospitační činnost byla zaměřena na výuku žáků ve vyučovacím předmětu český jazyk.

Ve specializovaných třídách na 1. stupni školy vyučují učitelky s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí a dlouholetými zkušenostmi. Ve třídách na 2. stupni vyučuje český jazyk učitelka bez příslušné způsobilosti pro výuku ve specializovaných třídách. Tato pracovnice se v oblasti problematiky výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vzdělává, což se pozitivně projevilo v kvalitě vyučování.

Prostorové podmínky učeben odpovídají počtům žáků, jsou vybaveny novým žakovským nábytkem a odpočinkovými kouty. Materiální podmínky pro výuku českého jazyka se od poslední inspekce zlepšily. Speciální pomůcky, zejména bzučáky, tvrdé a měkké

souhlásky, čtecí karty a okénka včetně vlastnoručně zhotovených pomůcek, byly ve vyučování účelně využity zejména na 1. stupni školy.

Příprava všech učitelek na výuku byla pečlivá a promyšlená. Úvodní motivace přispěly k činnostnímu učení, při němž se vyučující opíraly o předchozí znalosti a zkušenosti žáků. Vhodně zvolené opakování učiva na počátku hodiny umožnilo i méně aktivním žákům úspěšné zapojení do výuky. Při probírání nového učiva bylo využito metody frontálního výkladu s následnou prací ve skupinách, při které si učitelky ověřovaly pochopení učební látky. Kladem výuky byla práce s textem v učebnici i na tabuli a využití problémového učení. Na 1. stupni školy učitelky zařazovaly oddechové chvilky formou her a tím zvyšovaly zájem žáků o výuku. Využívané pozitivní hodnocení žáků posilovalo jejich sebedůvěru, pocit užitečnosti a úspěchu. Žáci vystupovali přirozeně, bez ostychu, všechny učitelky jim vytvářely dostatečný prostor pro komunikaci s důrazem na správnou výslovnost.

Personální i materiálně-technické podmínky výuky českého jazyka ve specializovaných třídách jsou velmi dobré. Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk ve specializovaných třídách jsou velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení Základní školy Jeseník, Průchodní 154 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod čj. 32 301/02-21 dne 7. ledna 2003
2. Zřizovací listina Základní školy Jeseník, Průchodní 154 vydaná městem Jeseník a schválená Zastupitelstvem města Jeseník dne 12. prosince 2000 s účinností od 1. ledna 2001
3. Dodatek č. 1 ke zřizovací listině příspěvkové organizace Základní škola Jeseník, Průchodní 154 vydané 12. prosince 2000 vydaný na základě rozhodnutí Zastupitelstva města Jeseník čj. IV/1 bod 2. ze dne 10. září 2002 s účinností od 1. ledna 2003 ze dne 24. října 2002
4. Podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele školy před inspekcí
5. Vybraná povinná dokumentace školy školního roku 2003/2004: řád školy, rozvrh hodin, třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků, záznamy z jednání pedagogické rady za školní rok 2002/2003 a 2003/2004, pedagogická dokumentace – doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků sledovaných předmětů, Výroční zpráva (školní rok 2002/2003) ze dne 29. srpna 2003
6. Vybraná povinná a další dokumentace ŠD/ŠK školního roku 2003/2004: přehledy výchovně-vzdělávací práce, docházkové sešity, celoroční plán, týdenní plány, zápisové listky, vnitřní řady
7. Učební plán Základní školy Jeseník, Průchodní 154 školního roku 2003/2004
8. Koncepce rozvoje Základní školy Jeseník, Průchodní 154 na období 2001 - 2005
9. Organizační řád základní školy ze dne 1. ledna 2003
10. Organizační schéma školy ze dne 1. září 2003
11. Osobní plán ředitele školy pro školní rok 2003/0024 – měsíční úkoly a kontrolní činnost
12. Osobní plán zástupce ředitele školy pro školní rok 2003/0024 – měsíční úkoly a kontrolní činnost
13. Roční plán práce Základní školy Jeseník, Průchodní 154 pro školní rok 2003/2004
14. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy ve školním roce 2003/2004 ze dne 2. září 2003

15. Tematické plány učiva sledovaných předmětů
16. Sešit kontrol vedení školy ve školním roce 2003/2004
17. Hospitační záznamy vedení školy za školní roky 2002/0223 a 2003/2004
18. Zápisy z pracovních porad pedagogických pracovníků ve školním roce 2002/2003
19. Zápisy z jednání předmětových komisí dějepisu a zeměpisu, přírodovědných předmětů a metodického sdružení školních roků 2002/2003 a 2003/2004
20. Laboratorní práce z přírodopisu č. 1 tříd VI. B, C školního roku 2003/2004, soubor laboratorních prací z přírodopisu všech tříd 6. – 9. ročníku školního roku 2002/2003
21. Závěrečné prověrky z matematiky 1. –5. ročníku školního roku 2002/2003
22. Namátkově vybrané deníčky a žákovské knížky, sešity a pracovní sešity žáků všech hospitovaných tříd
23. Školní zpravodaj č. 1 školního roku 2002/2003
24. Pracovní doba vychovatelek školní družiny a školního klubu Základní školy Jeseník, Průchodní 154 ve školním roce 2003/2004
25. Individuálně-vzdělávací plány integrovaných žáků pro školní rok 2003/2004
26. Rozhodnutí ředitele školy o zařazení žáků do specializovaných tříd včetně platných posudků příslušných odborníků ve školním roce 2003/2004
27. Plán nepovinného předmětu Logopedická prevence (včetně záznamu o práci) pro školní rok 2003/2004
28. Inspekční zpráva čj. 131 4/99-011043 ze dne 12. ledna 1999

ZÁVĚR

Personální podmínky umožňují realizovat v plném rozsahu zvolený vzdělávací program ve sledovaných předmětech a výchovně-vzdělávací práci ve školní družině a školním klubu. Zvolená organizační struktura je funkční a umožňuje efektivní řízení školy. Účelně je propracován rovněž vnitřní i vnější informační systém. Povinná dokumentace je vedena průkazně.

Materiálně-technické podmínky školy mají postupně zlepšující se tendenci, ve sledovaných předmětech umožňují realizovat výchovně-vzdělávací cíle zvoleného vzdělávacího programu. Prostředí školy je funkčně a esteticky upraveno, nižší úroveň mají učebny tříd 2. stupně. Účelně byly ve vyučovacím procesu využity vhodné učebnice a široká škála učebních pomůcek.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu ve školním roce 2003/2004 je v souladu s platnými učebními dokumenty i právním předpisem.

Ve výuce sledovaných předmětů na 1. stupni školy byly uplatňovány metody a formy práce umožňující žákům aktivní osvojování učiva. Kladem byly zejména příznivá pracovní atmosféra, pozitivní přístup učitelek k žákům, uplatňování účinné motivace a respektování psychohygienických zásad. Ve výuce na 2. stupni školy byly zpravidla využity vhodné metody a formy práce, jen v části výuky byly shledány důležitější nedostatky v organizaci vyučovacích jednotek a v uplatňování náležitých motivací žáků. Pozitivně je hodnocena věcná a odborná správnost výkladu učiva.

Velmi dobrá činnost školní družiny vhodně doplňuje výchovné a vzdělávací cíle školy. Zejména činností zájmových kroužků a dalšími aktivitami rozmanitého zaměření se školní družina a školní klub významně podílejí na prevenci negativních jevů.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Danuše Zálešáková	Danuše Zálešáková v. r.
Členové týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v. r.
	Mgr. Blahoslav Melhuba	Blahoslav Melhuba v. r.
	Mgr. Pavel Okleštěk	Pavel Okleštěk v. r.
	Mgr. Viktor Verner	Viktor Verner v. r.
	Miroslava Klčová, Anna Kouřilová, Ing. Markéta Tomečková, Zdeňka Velková, Hana Vyhnánková	

Další zaměstnanec ČŠI RNDr. Ladislav Pluskal

V Jeseníku dne 21. listopadu 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. listopadu 2003

Razítko

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Adolf Čvanda

Adolf Čvanda v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucí inspekčního

týmu, tj. Česká školní inspekce Dukelská 1240, 790 01 Jeseník. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje Mgr. Miroslav Gajdůšek vedoucí OŠMT Tř. Kosmonautů 8 779 11 Olomouc	2003-12-17	1013/03-11082
Zřizovatel: Město Jeseník Masarykovo náměstí 1/167 790 27 Jeseník	2003-12-17	1013/03-11082
Rada školy: Olga Kolářová, Vrchlického 1251/3 790 01 Jeseník	2003-12-17	1013/03-11082

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.